

2018

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 102(OLD)

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

Answer all questions

*The figures in the right hand margin indicate marks**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable**Illustrate the answers wherever necessary*सर्वेषां प्रश्नानां संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च उत्तरं प्रदेयम्-

1. वेदस्य मन्त्रभागस्य प्रामाण्यम् ऋग्भाष्योपक्रमणिकानुसारं व्याख्यायताम् । 10

अथवा

वेदस्य पौरुषेयत्वम् अपौरुषेयत्वं वेति विचार्यतां सायणदिशा ।

2.i) एकः प्रश्नः समाधेयः- 10

क) केनोपनिषदि वर्णितस्य आत्मतत्त्वस्य व्याख्यानं क्रियताम् ।

ख) केनोपनिषदः द्वितीयाध्यायस्य सारः लिख्यताम् ।

अथवा

मन्त्रद्वयस्य व्याख्या कार्या । 5X2

ii) क) यद्वाचानभ्युदितं येन वागभ्युद्यते।

तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते॥

ख) श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद् वाचो ह वाचं स उ प्राणस्य प्राणः ।

चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्माँल्लोकादमृता भवन्ति ॥

ग) यस्यामतं तस्य मतं मतं यस्य न वेदः सः॥

अविज्ञातं विज्ञानतां विज्ञानमविज्ञानताम् ॥

3. अधस्तनेषु निरुक्तवचनेषु द्वयोः यास्काचार्यदिशा व्याख्या कार्या । 7X2

क) षड्भावविकारा भवन्तीति वार्ष्पायणिः ।

ख) इन्द्रियवचनं नित्यमिति औदुम्बरायणः ।

ग) भावप्रधानमाख्यातं , सत्त्वप्रधानानि नामानि ।

4. अधस्तनेषु पदत्रयस्य निर्वचनं क्रियताम् । 3X2

क) वीरः ।

ख) आचार्यः ।

ग) वाक् ।

घ) समुद्रः ।

ङ) नदी ।

(Internal Assessment :10 marks)

समाप्तम्

(Turn Over)